

УЧИТЕЛСКО[®] ДЕЛО

Година СХХVI Брой 38 6 декември 2021 г. Цена 1.20 лв.

ВЕСТНИК НА БЪЛГАРСКОТО УЧИТЕЛСТВО – ИЗДАНИЕ НА СИНДИКАТА НА БЪЛГАРСКИТЕ УЧИТЕЛИ

Усъвършенстване на разработената „Пътна карта на политиките за учители“ предлага СБУ

Председателят на Синдиката на българските учители д.ик.н. Янка Такева взе участие в провела се на 30 ноември 2021 г. в хибриден формат кръгла маса на тема: „Пътна карта на политиките за учители“. Тя бе организирана от Министерството на образованието и науката (МОН) и Световната банка и се проведе с участието на министъра на образованието и науката акад. Николай Денков, зам.-министъра Мария Гайдарова, Цветан Кюланов, представител на Европейската комисия за България, Фабрицио Дзарконе, представител на Световната банка за България, началници на РУО и директори на образователни институции, меди и др.

Целта на срещата бе дискусия върху основни препоръки и концепции, разработени в резултат на съществуващия опит в страните от ЕС, касаещи ключовите потребности и политики за развитието на учителите в България, включени в разработената по предложение на МОН и изготвена от Световната банка „Пътна карта на

политиките за учители“.

Въз основа на представено по време на срещата проучване, стана ясно, че пътната карта е разработена на базата на стари данни за периода 2014-2018 г., отразяващи политиките за развитие на образованието и кадрото му обезпечаване за изминалия период. Екипът, разработил документа, не се е съобразил със съвременните тенденции за пълна трансформация на образователната система, продиктувана от въвеждането на иновации, навлизането на дигитализацията, нарастващата роля на междуколенческото сътрудничество и на наставничеството (въведено в българската образователна система по предложение на Синдиката на българските учители).

В тази посока, председателят на Синдиката на българските учители д.ик.н. Янка Такева изрази своето становище относно съществуващи дефицити в разработения документ и направи няколко предложения:

Продължава на стр. 3

ПРОФ. Д-Р ДИМИТЪР ДИМИТРОВ,
РЕКТОР НА УНИВЕРСИТЕТА ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО
СТОПАНСТВО (УНСС):

Рамковото ни споразумение за сътрудничество със СБУ е възможност заедно да вървим към модерно мислене и действие

– Проф. Димитров, наскоро Виے получихте една от най-високите годишни оценки от министъра на образованието и науката по повод изпълнение на договора Ви за управление на УНСС, съгласно заложени от МОН политики и цели. Какво реално стои зад този постигнат висок резултат като визия и мисия на УНСС?

– Високият резултат е сериозна оценка за усилията на нашата академична общност, но и задължение да отстояваме, все така всеотдайно, авторитета на УНСС, изграждан вече столетие от поколения блестящи учени и общественици. Отчетът за изпълнение на политиката за развитие на УНСС получи годишна оценка 3,93 при максимална възможна 4,00. С това успеваемостта на изпълнение на залегналите в договора управленски цели, задачи и целеви стойности е оценена на 98,25%. Мисля, че фактите говорят сами по себе си.

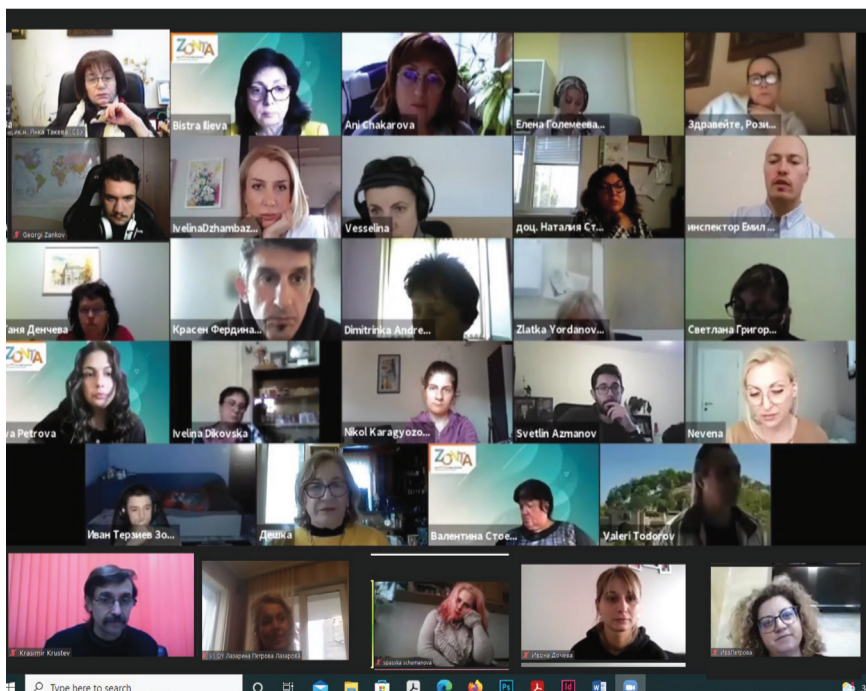
Съгласно утвърдените политики, ние си поставяме цели за актуалност на придобиваните знания и умения да повишаваме качеството на програмите за обучение, да развиваме научната дейност, обръщаме

внимание и на привличането и задържането на млади преподаватели, не на последно място – да прилагаме политика за свързаност и партньорство.

Продължава на стр. 2

СБУ в градивно партньорство за превенцията на кибернасилието срещу жени и деца

На 30 ноември 2021 г. се проведе онлайн обучение по проекта „НЕ на кибернасилието срещу жени и деца!“ – инициатива на „Зонта Интернешънъл“ в България и клубовете ѝ в страната, която се осъществява в партньорство със Синдиката на българските учители. Проектът се реализира под патронажа на Илияна Йотова – вицепрезидент на Република България, в сътрудничество с редица институции и с активно участие на ГДБОП-МВР, Министерството на образованието и науката, регионалните управления на образованието в страната, много общини, ДАЗД, Националният център за безопасен интернет, Българския червен кръст и Младежкия червен кръст и неговите доброволци, ученици и педагогически специалисти, Фондация „Анимус“ и други неправителствени организации, представители на висши училища, както и на международните организации УНИЦЕФ и „Сорптимист Интернешънъл съюз България“, и др. Онлайн обучението се състоя в рамките на

ежегодната световна кампания „16 дни на активизъм срещу насилието, основано на пола“. Тя стартира на 25 ноември – Меж-

дународния ден за премахване на насилието срещу жените и приключва на 10 декември – Международния ден за пра-

диката. Основен лектор по време на обучението бе инспектор Емил Илиев, от отдел „Киберпрестъпност“ ГДБОП-МВР.

„Кибернасилието е изключително важна и актуална тема, която придобива все по-голяма значимост за развитието на младите хора, особено на нашите деца и ученици – каза д.ик.н. Янка Такева при откриването на онлайн обучението. – Днес имаме възможността да обогатим компетенциите си в тази насока благодарение на г-жа Бистра Илиева, която разработи проекта и покани СБУ да участва в него, както и на най-добрите специалисти от ГДБОП, които провеждат обучението. Темите за насилието над жени и момичета, за насилието и агресията в училище е дългогодишен приоритет в работата на Синдиката на българските учители.“

Г-жа Такева припомни резултатите от мащабното изследване, което СБУ проведе със специалисти от Националния институт по криминалистика към Министерството на вътрешните работи, и след това публикува в специално издание.

Продължава на стр. 3

СБУ и ETUCE отправиха препоръки по повод инициативи на ЕК, свързани с висшето образование

Следейки отблизо динамичните изменения в световен мащаб в сферата на образованието, в края на учебната 2020/2021 година Синдикатът на българските учители с председател д.ик.н. Янка Такева, като член на Интернационала на образованието и Европейския синдикален комитет по образование (ETUCE), се присъедини към петте позиции на ETUCE, отнасящи се до: Новата рамка за прилагане на Европейското образователно пространство (ЕОП) 2021 – 2030, въздействието на микрокредитацията на учителите и висшето образование, създаването на Европейска гаранция за детето, Европейската стратегия за правата на хората с увреждания, Регламента на ЕС относно изкуствения интелект, и Европейската инициатива за индивидуални учебни сметки за овластяване на всички лица да участват в обучение.

СБУ винаги е изтъквал важността на взаимодействието между средното и висшето образование в контекста на осигуряването на висококвалифицирани педагогически специалисти за реализиране на стойностно, модерно и качествено образование за българските деца и винаги е защитавал правото на равен достъп до образование, вкл. и до висше. По този повод в началото на м. ноември СБУ подкрепи и позициите, и препоръките, които ETUCE отправи по повод обществените консултации на ЕК по две ключови инициативи – **Изграждане на мостове за ефективно европейско сътрудничество във висшето образование и Европейска стратегия за университетите.** Синдикатът споделя виждането, че секторът на висшето образование в Европа към момента е изключително динамичен поради COVID-19 и дълбоките технологични промени засягат преподаването, ученето, качеството на научните изследвания и реализацията на предучилищното и училищното образование от страна на студентите в педагогически специалности.

В контекста на споменатите инициативи, СБУ припомня, че приоритетни области на Новата рамка за прилагане на ЕОП 2021 – 2030 са: подобряване на качеството, справедливостта, включването и успехът за всички в образованието и обучението; превръщане на ученето през целия живот и мобилността в реалност за всички; повишаване на компетентностите и мотивацията в образователната професия и благосъстоянието на учителите; **укрепването на европейското висше образование** и подкрепа за зелен и цифров преход чрез образование и обучение.

Позицията на ETUCE от 7 юни т.г. относно Новата рамка, която е съгласувана със СБУ и отразява основните политики

на Синдиката, разглежда ангажиментите относно нуждите и изискванията на учителите, отчита напредъка, постигнат при признаването на важноста на привлекателността и равенството между половете в учителската професия и справедливите условия за работа на учителите, но и изисква **засилен социален диалог, по-качествени работни места и условия на работа, договорно състояние, перспективи за кариера и награди, включително достойни заплати, подкрепяща структура за непрекъснато професионално развитие на учителите и поддържащи мерки за осигуряване на справедлив дигитален и зелен преход.** Според ETUCE и СБУ в много аспекти Новата рамка е стъпка назад в сравнение с предишните споразумения – пропуснати са: ролята на социалния диалог със синдикатите в образованието и пълното им участие в разработването, наблюдението и оценката на образователните политики и реформите, които пряко засягат учителите; важноста на осигуряването на достойни заплати и справедливи условия на труд за учителите и образователния персонал; конкретни действия, даващи възможност на учителите и обучителите да развият цифрови и зелени умения и компетенции; важноста на защитата на професионалната автономия и академичната свобода като гаранции на демократичното управление и свободата на изразяване в училищата. Въпреки това те приветстваха засиления фокус върху **осигуряването на устойчиви и публични инвестиции в образованието.** Според тях от съществено значение е да се гарантира свободният достъп на учителите и обучителите до **качествени и приобщаващи програми за обучение по екологични и цифрови умения и компетенции.**

Според СБУ **равенството и социалната справедливост трябва да бъдат една от централните мисии на образованието, а финансирането на образованието трябва да бъде адекватно, за да реализира възстановяване.** От първостепенно значение е да се осигури **устойчивост на инвестициите, отчетност, публичен контрол на образователните бюджети заедно със социалното партньорство.** ETUCE и СБУ приветстваха, че Европейският съвет признава необходимостта **„да се подобрят условията на труд и да се отзовори на професионалния стрес, за да се насърчи благосъстоянието на учителите, обучителите и педагогическия и образователен персонал“.**

Всички учители трябва да имат равни възможности за подобряване на кариерата и достъп до училищни ръководни длъжности. Необходимо е и да се работи усилено за

равенство между половете в учителската професия и мобилност за учене и преподаване. Затова СБУ и ETUCE подкрепят препоръката на Съвета, както и Резолюцията на Съвета.

Инициативите – Изграждане на мостове за ефективно европейско сътрудничество във висшето образование и Европейска стратегия за университетите, в голяма степен засягат образователния персонал в училищата и са пряко свързани с Рамката за прилагане на ЕОП 2021 – 2030. Важно е да бъде осмислен и отчетеният силен недостиг на учители в 24 от 28 европейски държави (според докладите за 2020 г. от европейския семестър), който застрашава устойчивостта на образователните системи. За него СБУ алармира от години. В контекста на ученето през целия живот и включващите се в системата на висшето образование млади хора, според СБУ инициативите идват навреме, в началото на 2022 г. – Европейската година на младежта.

Относно инициативата за Изграждане на мостове за ефективно европейско сътрудничество във висшето образование, според ETUCE и СБУ осигуряването на справедлив дигитален и зелен преход в образованието изисква промяна към по-демократизирано управление на училищата, висококачествени условия на труд. Първоначалното обучение и непрекъснатото професионално развитие са от решаващо значение за **осигуряване на качествено преподаване, ефективни образователни резултати на студентите и по-нататъшен успех в професията.** Те отчитат, че съвместните процедури за акредитация и осигуряване на качеството на Европейските университетски альянси могат да имат отрицателно въздействие върху институционалната автономия и академичната свобода и изразяват своето несъгласие със споделянето на човешки ресурси на висшите училища, предвид сериозния риск висшите училища да намалят постоянните договори до временни или краткосрочни, за сметка на сигурността относно условията на труд. Това би имало пагубно въздействие върху **качеството на преподаване и научните изследвания и върху подготовката на бъдещите учители.** Самите държави както и ЕС следва да осмислят привидно косвеното влияние на подхода си върху системите на предучилищното и училищното образование, а количествената оценка на академичните публикации да бъде изместена от **по-качествена оценка на преподаването и научните изследвания след ефективен социален диалог със синдикатите във всички сектори на образованието.**

ПРОФ. Д-Р ДИМИТЪР ДИМИТРОВ,
РЕКТОР НА УНИВЕРСИТЕТА ЗА НАЦИОНАЛНО
И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО (УНСС):

Рамковото ни споразумение за сътрудничество със СБУ е възможност заедно да вървим към модерно мислене и действие

Продължение от стр. 1

– **Какъв е добрият опит на УНСС и перспективите по отношение на градивното взаимодействие висше – средно образование? Какви са инициативите, които реализира Вашият университет с професионалните гимназии по икономика?**

– Съвременните условия изискват нов тип взаимодействие и комуникация. Съобразно политиката за свързаност и партньорство, за УНСС е много важна връзката със средното образование. В нея виждаме гарантиран старт за успех и по-доброто бъдеще и на висшето, и на средното образование. Затова ние се стремим постоянно да изпълваме тази връзка със съдържание. Като пример мога да спомена кандидатстудентската ни кампания, дигитализацията. Друг пример е партньорството ни с професионалните гимназии по икономика. Чрез създадената към университета Асоциация на икономическите училища в България организираме национални състезания, интересът, към които се увеличава постоянно. Асоциацията осъществява широкообхватна дейност с тези училища, на които предоставя възможност за повишаване на квалификацията на учителите по икономическите учебни дисциплини, усъвършенстване на учебните програми и експертна подкрепа.

– **Каква е Вашата оценка за политиките и постиженията на Синдиката на българските учители по защита на правата и интересите на работещите в системата на образованието?**

– С голямо уважение подхождам към работата на най-многочисления отраслов синдикат в страната и най-голямата учителска организация. Синдикатът на българските учители е доказал своята обществена позиция. Той успява да защити правните и социално-икономическите права на учителите, както и професията в публичното пространство. Г-жа Янка Такева като дългогодишен председател на организацията има значителен принос за развитие и осъвре-

меняване на образователната система. За мен тя е активен лидер и общественик, ревностен защитник не само на децата, но и на жените и семейството. Тя е доказал се радетел за повишаване на ролята на неправителствените организации в демократичното общество.

– **Какво Ви мотивира да сключите рамково споразумение за сътрудничество между УНСС и СБУ?**

– Рамковото споразумение за сътрудничество между УНСС и СБУ е крачка към по-тясна връзка между средното и висшето образование и естествено продължение на усилията ни да бъдем по-близо до нашите бъдещи студенти, да откликваме на техните нужди своевременно. За нас партньорството с най-голямото в страната професионално обединение на работещите в средното образование е много ценно и ще даде възможност за по-добра комуникация и възможност заедно да вървим и към модерно мислене и действие, което ХХI век налага.

– **Каква според Вас е ролята на учителите по време на пандемията?**

– Изключително важна! Децата в тази пандемична обстановка имат още по-голяма нужда от своите учители, някой, който заедно със семейството да намали чувството за изолацията. Учителите са тези, които ще им дадат знания, но и емоционална подкрепа. Новата реалност изисква да се адаптираме бързо. Една от възможностите е дигитализацията. Ние в УНСС успяхме за изключително кратко време да преминем към онлайн обучение. Това не отменя нуждата от живия контакт, но дава чудесна възможност за надграждане на учебния процес.

– **Вашето пожелание към учителите.**

– От Вашата добра работа и уменията ви да мотивирате зависим ние, университетите. Подкрепяйте, вдъхновявайте, бъдете амбициозни, търсете най-добрия път към сърцата на тези, които са бъдещето на България.

Интервю на
Велина АНТОВА

ETUCE и СБУ са загрижени, че подходът на инициативата Европейска стратегия за университетите за търсене на „по-задълбочено транснационално сътрудничество“ между университетите чрез „обединяване на ресурси, знания, инфраструктура, образование и стратегии за научноизследователска и иновационна дейност“ също ще намали институционалната автономия и академичната свобода. Инициативата трябва да насърчи министерствата и висшите училища да предприемат ефективни действия за гарантиране на правото на достъп до качествено и приобщаващо висше образование за всички.

СБУ и ETUCE споделят, че

посоченият във всички документи **холистичен възглед за образованието** трябва да бъде защитен, за да позволи на студентите да придобият социални умения и устойчиви познания. Правилната реализация на висшето образование въздейства пряко върху качеството на предучилищното и училищното образование. Ето защо СБУ се включва както винаги ефективно в европейския диалог в името на образованието и като стожер на българската просвета поставя актуалните теми за дебат и излага точни аргументи, които да достигнат до ръководно-решаващите органи на ЕС.

Десислава ВАСИЛЕВА

УЧИТЕЛСКО ДЕЛО
Издание на Синдиката на българските учители
ISSN 0205-1354
София 1000, ул. „Ген. П. Д. Паренсов“ 11
тел. 02/ 981-35-28, e-mail: ud4@abv.bg
факс 02/ 988-17-94
ДСК ЕАД, бул. „Дондуков“ № 5, гр. София
BG96 STSA 9300 0002 4265 63 BIC STSABGSGF

ГЛАВЕН РЕДАКТОР: д.ик.н. ЯНКА ТАКЕВА
Редакционен екип:
Велина Антова, Десислава Василева,
Димитринка Христова, Ивайла Василева,
Светла Струмина
Печат „БУЛЕВЕСТ ПРИНТ“ АД - гр. Пловдив
Водещ брой - Ивайла Василева
Коректор - Нина Ганева
Материали не се рецензират и не се връщат.
На анонимки не се отговаря и не се публикуват.